

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020

Sotiemme veteraanien valtakunnalliset liitot perustivat Tammenlehvän Perinneliiton huhtikuussa 2003 varmistaakseen keskeisten muistojen ja arvojen säilymisen sotien 1939–1945 veteraanien teoista ja aikaansaannoksista Suomen kansan keskuudessa. Liiton avulla siirretään veteraaniaikakautta koskeva perintö aina uusien sukupolvien vaalittavaksi. Tavoitteena on aikaansaada hyvin suunniteltu, oikein kohdistettu ja resursseiltaan riittävän kattava toimintakokonaisuus ohjaamaan, kokoamaan ja kannustamaan tätä perinnetyötä valtakunnallisesti.

Tammenlehvän Perinneliiton varsinainen toiminta käynnistyi vuoden 2005 aikana ja jatkui vuonna 2020 aiemmin suunnitellulla tavalla.

1. Liiton tarkoitus ja toiminta-ajatus

Liiton tarkoituksena on hoitaa ja vaalia Suomen vuosina 1939–1945 käymien sotien veteraanien perinteitä ja arvoja.

Liiton toiminta-ajatuksena on koota yhteen yhteisöjä, jotka ovat kiinnostuneita, halukkaita ja kykeneviä osallistumaan liiton tarkoitusta edistävään perinnetyöhön. Liiton toiminnan painopiste on valtakunnallisesti merkittävän perinneaineiston ja veteraanisukupolven arvojen vaalimisessa. Kentällä liitto toimii jäsenjärjestöjensä ja yhteistyökumppaniensa organisaatioiden kautta.

2. Järjestötoiminta

Liiton sääntömääräinen vuosikokous pidettiin suunnitelmasta poiketen vasta 17.6.2020 hotelli Holiday Innin tiloissa Pasilassa. Kokouksen siirtämisen syynä oli koronaviruspandemian aiheuttama kokoontumisrajoitus, joka päättyi kesäkuun alussa. Paikalla oli 19 jäsenjärjestön viralliset edustajat.

Liiton sääntöuudistukseen liittyvä sääntömuutosseminaari pidettiin hotelli Holiday Innissä 1.10.2020, jossa jäsenjärjestöt perehdytettiin sääntöjen muutoksiin, ja jossa järjestöt saattoivat tuoda esiin omat esityksensä uudistettaviin sääntöihin. Uudet säännöt hyväksyttiin liiton ylimääräisessä kokouksessa Pasilassa 19.11.2020, ja ne lähetettiin Patentti- ja rekisterihallitukseen hyväksyttäväksi.

Toimintavuoden aikana aloitettiin neuvottelut Talvisotayhdistys ry:n tehtävien ja omaisuuden siirrosta Tammenlehvän Perinneliitto ry:lle edellä mainitun aloitteesta. Neuvottelujen tavoitteena oli, että Yhdistyksen tehtävät ja omaisuus (rahavarat, videotykki kankaineen ja muut vastaavat konttoritarvikkeet sekä eräät julkaisut) siirtyvät Perinneliitolle vuoden 2021 aikana osapuolten myöhemmin erikseen toteamana ajankohtana sen jälkeen, kun Yhdistyksen ja Perinneliiton hallitukset ovat tämän sopimuksen hyväksyneet ja Yhdistyksen vuosikokous tai ylimääräinen kokous on päättänyt Yhdistyksen lakkauttamisesta.

Edelleen linjattiin, että Yhdistys siirtää arkistonsa (kirjanpitomateriaali, pöytäkirjat, sopimukset jne.) muualle säilytykseen siltä osin kuin Perinneliitto ei niitä halua itselleen.

Liiton jäsenet

Liitto kutsuu tai anomuksesta hyväksyy varsinaisiksi jäsenikseen yhteisöjä, jotka ovat valmiit toteuttamaan liiton säännöissä mainittuja päämääriä, ottamaan hoitaakseen sovittavia perinnetehtäviä ja jotka oman toimintansa luonteen sekä laadun puolesta ovat sopivia liiton jäseniksi.

Liiton varsinaisia jäseniä olivat koko toimintavuoden ajan seuraavat 22 yhteisöä: Sotainvalidien Veljesliitto ry, Suomen Sotaveteraaniliitto ry, Rintamaveteraaniliitto ry, Kaatuneitten Omaisten Liitto ry, Kadettikunta ry, Maanpuolustuskieltojen liitto ry, Reserviläisliitto ry, Rintamaveteraaniliiton kannatus- ja perinnesäätiö, Sotainvalidien Perinnejärjestö ry, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry, Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö, Sotilaspoikien Perinneliitto ry, Sotilaskotiliitto ry, Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liitto ry, Suomen Kotiseutuliitto ry, Suomen Lottaperinneliitto ry, Suomen-poikien perinneyhdistys ry, Suomen rauhanturvaajaliitto ry, Suomen Reserviupseeriliitto ry, Vapaussodan Perinneliitto ry, Veteraanivastuu ry ja Karjalan Liitto ry.

Hallitus

Liiton hallituksen puheenjohtajana oli vuorineuvos Jukka Viinanen (varajäsen YTK Anneli Taina).

Hallituksen jäseninä olivat toimikaudeksi 2019–2020 valitut Matti Puhakka (henkilökohtainen varajäsen Jari Rantala), Mauri Koskela (Juha Tammikivi), Aila Lauha (Tuija Saura) ja Yrjö-Pekka Rautalahti (Pippa Rantala).

Vuosikokouksessa valittiin yksimielisesti hallituksen jäseniksi toimikaudeksi 2020–2021 ministeri Matti Louekoski (henkilökohtainen varajäsen FM Teppo Ylitähti), OTK Marja-Liisa Taipale (varatuomari Juhani Saari), lehdistöneuvos Erkki Heikkinen (prikaatikenraali Hannu Luotola) ja kenraaliluutnantti Ilkka Korkiamäki (prikaatikenraali Kim Mattsson).

Hallituksen keskuudestaan valitsemana varapuheenjohtajana toimi Erkki Heikkinen. Hallituksen kokouksia pidettiin viisi. Jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 95.

Hallitus ei asettanut keskuudestaan työvaliokuntaa.

Neuvottelukunta

Toimintavuotena neuvottelukunnan puheenjohtajana oli entinen pääministeri Paavo Lipponen. Neuvottelukunnassa oli puheenjohtajan lisäksi 21 jäsentä.

Puheenjohtajan ohella neuvottelukunnan kutsuttuina jäseniä olivat puheenjohtaja Mikko Halkilahti Suomen Reserviupseeriliitto ry, puheenjohtaja Pia Lindell Suomen Lottaperinneliitto ry, vuorineuvos Jukka Härmälä Capman Oyj, pääjohtaja Erkki Moisander LähiTapiola-ryhmä, vararehtori Anna Mauranen Helsingin yliopisto, professori Markku Löytönen Helsingin yliopisto, pääsihteeri Seppo Savolainen Sotainvalidien Veljesliitto ry, vakuutusneuvos Harri Kainulainen Sotavahinkosäätiö, hallituksen puheenjohtaja Kirsi Moisander Suomen Kotiseutuliiitto ry, kenraaliluutnantti Pentti Lehtimäki Kaatuneitten Omaisten Liitto ry, puheenjohtaja Pirjo Björk Lotta Svärd Säätiö, professori Ohto Manninen, puheenjohtaja Kirsi Patrikainen Sotilaskotiliitto ry, pääjohtaja Taavi Heikkilä SOK-yhtymä, pääjohtaja Jussi Nuorteva Kansallisarkisto, teologian maisteri Tapani Ruokanen, kansliapäällikkö Jukka Juusti Puolustusministeriö, puheenjohtaja Lea Sairanen Marttaliitto ry, valtuuston puheenjohtaja Antti Simola Rintamaveteraaniliitto ry, kenraali Jaakko Valtanen ja puheenjohtaja Janne Virkkunen Helsingin Sanomain Säätiö.

Neuvottelukunta ei kokoontunut toimintavuoden aikana.

Nimitystoimikunta

Hallituksen asettamaan nimitystoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana Tammenlehvän Perinneliiton hallituksen puheenjohtaja Jukka Viinanen, ja jäsenenä puheenjohtaja Pia Lindell (Suomen Lottaperinneliitto), varapuheenjohtaja Pertti Suominen (Suomen Sotaveteraaniliitto), päätoimittaja Markku Honkasalo (Sotainvalidien Veljesliitto), toiminnanjohtaja Heikki Karhu (Rintamaveteraaniliitto), toiminnanjohtaja Janne Kosonen (Suomen Reserviupseeriliitto) ja pääsihteeri Juha Tammikivi (Kadettikunta). Toimikunnan sihteerinä toimi Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja Pekka Holopainen.

Nimitystoimikunnan kokous pidettiin Pasilassa 22.1.2020.

Tilintarkastajat

Liiton tilintarkastajana oli KHT Hannu Riippi ja varatilintarkastajana KHT Juha Selänne sekä toisena tilintarkastajana ja varatilintarkastajana KHT-yhteisö BDO.

Pankkiyhteydet

Liiton pankkitilit (2) ovat Helsingin OP Pankissa.

Toimihenkilöt ja toimitilat

Liiton toiminnanjohtajana toimi eversti, VTM Pekka Holopainen. Liiton kirjanpito- ja taloushallintopalveluja on hoitanut Tilitoimisto Aureelia Ky.

Liiton toimisto on ollut veteraani- ja perinnejärjestöjen yhteisissä toimitiloissa Helsingin Itä-Pasilassa (Ratamestarinkatu 9).

Järjestöjen kesken on allekirjoitettu helmikuussa 2008 yhteistoimintasopimus, jonka mukaisesti liitto on hoitanut yhteisten tilojen käytännön hallinnointia sekä sopimus- ja maksuliikenneasioita. Toimintavuoden aikana Sotainvalidien Veljesliiton henkilöstö muutti Veteraani- ja perinnetalon 3. kerrokseen. Liiton 2. kerroksen tiloista luovuttiin 31.12.2020.

3. Perinnetyö

Alueellinen perinnetyö

Alueellisen perinnetyön toimintamallin kehittämiseen liittyvät kevään alueelliset perinnekokoukset jouduttiin peruuttamaan koronaviruspandemian vuoksi. Syksyn alueelliset perinnekokoukset pidettiin etäyhteyksin (Teams).

Veteraaniperinteen seminaari

Järjestyksessä 16. veteraaniperinteen seminaari oli suunniteltu järjestettäväksi 20.11.2020 Tampereella Scandic Koskipuiston tiloissa. Seminaarin teemaksi oli suunniteltu ”Kansakunnan henkinen kestävyys”. Koronaviruspandemian asettamien kokoontumisrajoitusten vuoksi seminaari siirrettiin pidettäväksi marraskuussa 2021.

Veteraaniperinteen vaalija -kilpi

Toiminnanjohtaja luovutti Säkylän Talvi- ja jatkosotamuseolle 9.6.2020 veteraaniperinteen vaalija -kilven numero 22. Kilpi oli myönnetty 12.12.2019.

Työryhmät

Toimintavuonna Hengellisen perinteen työryhmä jatkoi toimintaansa suunnitellusti. Syyskuussa Lahdessa pidettäväksi suunniteltu hengellisen perinteen sisältöseminaari jouduttiin peruuttamaan koronaviruspandemian asettamien rajoitusten vuoksi.

Itsenäisyyden veteraanitammi

Vuonna 2014 liiton aloittama hanke Itsenäisyyden veteraanitammin istuttamiseksi arvokkaalle ja näkyvälle paikalle Helsinkiin toteutui 14.11.2017. Veteraanitammi istutettiin ja muistokivi paljastettiin ko. päivänä Finlandia-talon ja Töölönlahden väliselle uudelle puistoalueelle Karamzinrannan varrella. Liitto järjesti perinteen mukaisesti pienimuotoisen muistotilaisuuden 16.11.2020, jolloin hallituksen edustajat laskivat kukkalaitteen muistokivelle.

Veteraanihaastattelujen tallennushanke

Liitto luovutti syyskuussa 2020 Kansallisarkistoon vuosina 2006–2008 toteutetun veteraanien videohaastatteluprojektin aineiston. Haastatteluja on yhteensä 200 ja niiden yhteiskesto on noin 350–400 tuntia. Kansallisarkiston mukaan aineisto kuuluu suomalaiseen asiakirjalliseen kulttuuriperintöön.

Samalla Tammenlehvän Perinneliitto ja Kansallisarkisto sopivat hankkeesta, jossa luovutettu materiaali saadaan entistä paremmin tutkijoiden ja muiden asioista kiinnostuneiden saataville.

Tammenlehvän perinneliiton ja Kansallisarkiston tavoitteena on tuottaa levyillä olevista videotiedostoista pysyvään säilytykseen soveltuvat tallekappaleet sekä tavoitteena on myös saada videohaastattelut helposti tutkijoiden ja muiden asiasta kiinnostuneiden saataville Kansallisarkiston verkkopalveluiden kautta.

Käyttäjät voivat tutkia sisältöjä sekä tekstinä että videoina. Lisäksi verkkopalveluiden kautta on helposti havaittavissa, mitä muuta sisältöön liittyvää aineistoa on olemassa ja käytettävissä. Hankkeessa luotava teemasivusto mahdollistaa sisällön laajan näkyvyyden.

Aineiston hyödyntäminen edellyttää sen kuvailemista Kansallisarkiston arkistotietokantaan (AHAA), josta kuvailutiedot tarjotaan tutkijoiden käyttöön.

Hanke alkoi syksyllä 2020 ja se valmistuu vuoden 2021 aikana. Hankkeen rahoituksesta vastaa Tammenlehvän Perinneliitto. Avustuksen hankkeelle on liitto saanut Kaatuneiden Muistosäätiöstä.

Hankesopimus allekirjoitettiin 23.9.2020. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 60 000,00 €.

”Tule ja muista” -hanke

Yleishyödyllisistä tietoisuista (”Tule ja muista” -kampanja) ja mahdollisista muista yhteistyödokumenteista Yleisradion kanssa oli Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus tehnyt vuonna 2019 esityksen, jonka mukaisesti vuodesta 2020 alkaen operatiivinen vastuu edellä mainituista siirtyisi Tammenlehvän Perinneliitto ry:lle Kaatuneiden Muistosäätiön pysyttyessä toiminnan taloudellisena tukijana. Näin ollen jatkossa kyseiset dokumentit tuottaa Tammenlehvän Perinneliitto. Hallitus hyväksyi esityksen kokouksessaan 28.8.2019. Esitys katsottiin liiton kannalta hyödylliseksi ja luontevasti liiton toimintaan kuuluvaksi. Ensimmäinen ”Tule ja muista” -tietoisku tuotettiin kesän 2020 aikana, ja se esitettiin Yleisradion televisiokanavilla viikoilla 49 ja 50 11 kertaa. Tietoiskun näki yhteensä 2,3 miljoonaa katsojaa. Tietoisku liitettiin myös liiton kotisivuille ja Facebookiin. Mainittakoon, että Pate Mustajärven (tietoiskun esiintyjä) Facebook-sivuilla video katsottiin 33 000 kertaa kahden vuorokauden aikana.

Kansallinen veteraanipalkinto

Kaatuneiden Muistosäätiö on jakanut vuodesta 2008 lähtien ”Vuoden veteraanipalkinto”-nimikkeen alla rahapalkinnon henkilölle tai yhteisölle, joka on merkittävästi edistänyt veteraanien ja veteraaniperinteen asiaa. Palkinto on jaettu Kansallisena veteraanipäivänä. Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus esitti myös veteraanipalkinnon osalta, että Tammenlehvän Perinneliitto ottaisi vastatakseen kyseisen hankkeen valmistelut ja toteutuksen säätiön vastatessa hankkeen rahoituksesta. Liitto on hyväksynyt esityksen, joten vuodesta 2020 alkaen Tammenlehvän Perinneliitto on omistanut ”Vuoden veteraanipalkinto” -hankkeen.

Ensimmäinen liiton toteuttama palkintohanke toteutettiin vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Veteraanityöstä palkittiin Pauli Tyyvi Kauhavan Sotainvalideista, joka on yli 20 vuoden ollut aktiivisesti mukana niin paikallisessa sotainvalidi- Lions, sekä reserviläistoiminnassa ja sen kautta myös erilaisissa veteraanikeräyksissä. Veteraanityöstä palkittiin myös sotiemme veteraanien sekä heidän leskiensä hyväksi tekemässään vapaaehtoistyössä ansioitunut Aino Kälviäinen Imatran Rintamaveteraaneista.

Veteraanien perinnetyöstä palkittiin mm. Etelä-Saimaan lottahistoriaa ansiokkaasti dokumentoinut Pertti Juhani Vuori Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiristä ja elämäntyöpalkinnon sai rajantakaisille taistelulentäille jääneitä sankarivainajia jo yli neljännesvuosisadan ajan etsinyt Ismo Mikkonen.

Muu perinnetyö: Muistomerkkihanke ja opintomatkat

Liitto aloitti juhlavuoteensa (10 v) liittyvän hankkeen vuonna 2013, jossa tarkoituksena oli kartoittaa viime sodista ja niiden veteraaneista kertovat muistomerkit ja muistolaatat kaikissa Suomen kunnissa. Hankkeen tavoitteena oli

- muistomerkkejä koskevan tiedon kokoaminen liiton perinneportaaliin
- muistomerkkien kunnon toteaminen
- muistomerkkeihin liittyvien perinnetapojen kartoittaminen
- yhteistyön testaaminen alueellisessa perinnetyössä
- veteraaniperinteen tunnetuksi tekeminen
- perinnetyön tunnettuuden lisääminen
- liiton ja muiden perinnetyön tekijöiden tunnettuuden lisääminen.

Hanketta on jatkettu edelleen mm. saadun materiaalin päivityksen ja portaaliin viennin muodossa.

Liiton suunnittelemat opintomatkat pääkaupunkiseudun historian ja yhteiskuntaopin opettajille sekä kahdelle abiturienttiluokalle Kannaksen taistelupaikoille toukokuussa ja elo-syyskuussa jouduttiin peruuttamaan koronaviruspandemian aiheuttamien Venäjän matkustusrajoitusten vuoksi. Abiturienteille järjestettiin sotahistoriallinen opintomatka Hankoniemelle päiväretkenä 6.10.2020.

Toiminnanjohtaja oli liiton edustajana Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisessa päätoimikunnassa. Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla, joka oli suunniteltu pidettäväksi 27.4.2020 Tampereella, peruttiin koronaviruspandemian vuoksi.

4. Viestintä ja suhdetoiminta

Liiton viestinnän keskeisin tavoite on pitää suomalainen yhteiskunta pysyvästi

tietoisena sotiemme veteraanien teoista, aikaansaannoksista ja perinnöstä sekä maanpuolustustahdon tärkeydestä.

Liiton tunnettuuden saavuttamiseksi toteutettiin toimintavuoden aikana seuraavat toimenpiteet:

- jatkettiin liiton kotisivujen rakenteen ja sisällön uudistamista vastaamaan tämän päivän vaatimuksia (www.tammenlehva.fi) yhteistoiminnassa Integral Oy:n, ArmiCreatives Oy:n ja WodeMedia Oy:n kanssa; hankkeen rahoitti Kaatuneiden Muistosäätiö;
- ylläpidettiin ja täydennettiin veteraaniperinteen portaalia osoitteessa www.veteraaniperinne.fi;
- laadittiin jäsenliittojen ja kumppanien julkaisuihin artikkeleita;
- laadittiin mediatiedotteita perinnetyöhön liittyvistä hankkeista ja muistannoista ja
- käytiin esittelemässä liiton toimintaa jäsenliitoille sekä muille yhteistyötahoille.

Facebook- ja Twitter-tilien käyttöä sosiaalisena mediana jatkettiin. Facebook-sivuilla oli yli 2 500 ”tykkäystä”.

Toimintavuoden aikana luovutettiin liiton standaareja seuraavasti:

- Säkylän Talvi- ja jatkosotamuseo, numero 55, myönnetty 12.12.2019 (Veteraaniperinteen vaalija -kilven yhteydessä), luovutettu 9.6.2020 ja
- Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Heikki Karhu (60- vuotismerkkipäivä), numero 56, myönnetty 17.12.2020, luovutettu 26.11.2020

5. Liiton talous

Valtion talousarviossa Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan sisältyvänä avustuksena liiton toiminnalle saatiin 63 000 €. Liiton perinnetyön kannalta merkittäviä ovat olleet veteraanijärjestöjen sekä Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämät avustukset.

Veteraanijärjestöjen yhteisten toimitilojen vuokratuloihin saatiin STEA:lta (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) avustuksena 295 000 €, millä summalla katettiin vuokrattujen tilojen vastikkeet. Lisäksi STEA myönsi 50 000 €:n erityisavustuksen Sotainvalidien Veljesliiton muuttoa varten Pasilan veteraanitalon 2. kerroksesta 3. kerrokseen. Toisen kerroksen tiloista luovuttiin 31.12.2020.

Liiton tilinpäätös vuodelta 2020 osoittaa 43 738,06 € ylijäämää, joka esitetään kirjattavaksi liiton voittotilin lisäykseksi.

Liiton toiminnan jatkuva ylläpitäminen edellyttää, että valtioneuvoston tuki edelleen säilyy ja että muuhun kuin varsinaiseen perinnetyöhön tarvittavan rahoituksen määrää ja samalla liiton maksuvalmiutta voidaan oleellisesti kasvattaa. Perinnetyön rahoitus perustuu pääosin rahastoilta, säätiöiltä ja muilta toimijoilta saataviin hankekohtaisiin avustuksiin.